

Metsien monimuotoisuus- karttojen toimivuus ja analyysin päivitystarpeet

esimerkkinä Uusimaa

Ninni Mikkonen

Suomen ympäristökeskus

METSO tutkimusseminaari 10.11.2021

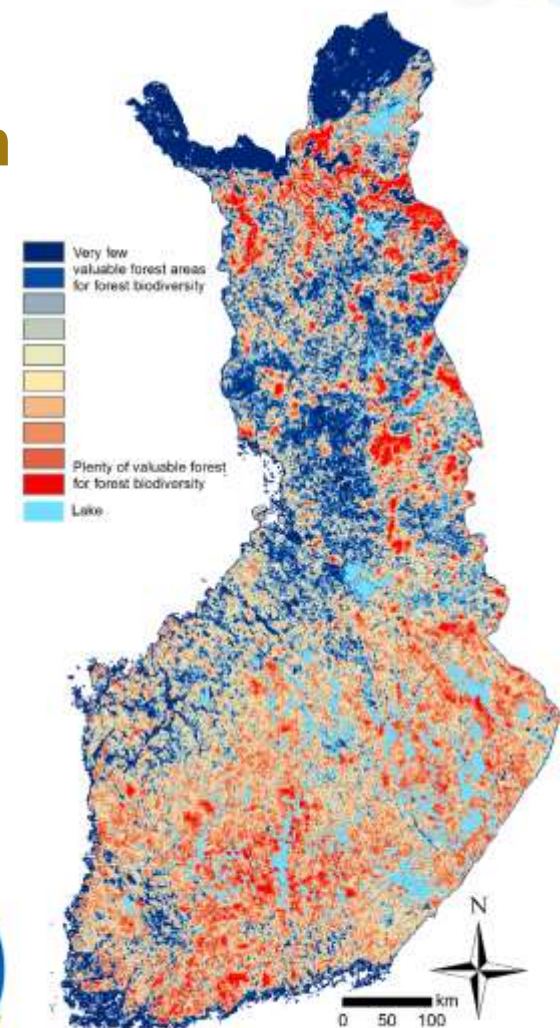

© Marja Hokkanen

Mitkä metsien monimuotoisuuden priorisointikartat?

- SYKE & MH & HY yhteistyönä tuotetut Zonation-priorisointikartat vuodelta 2018
- 12 erilaista, avoimesti saatavilla
- Alunperin asiantuntijatyön avuksi
- 96 metrin tarkkuus
- Kohteet tulee tarkastaa maastossa

Suojeluarvon ekologinen malli

20 kpl
Puulaji-
kasvupaikka-
luokka-
yhdistelmiä

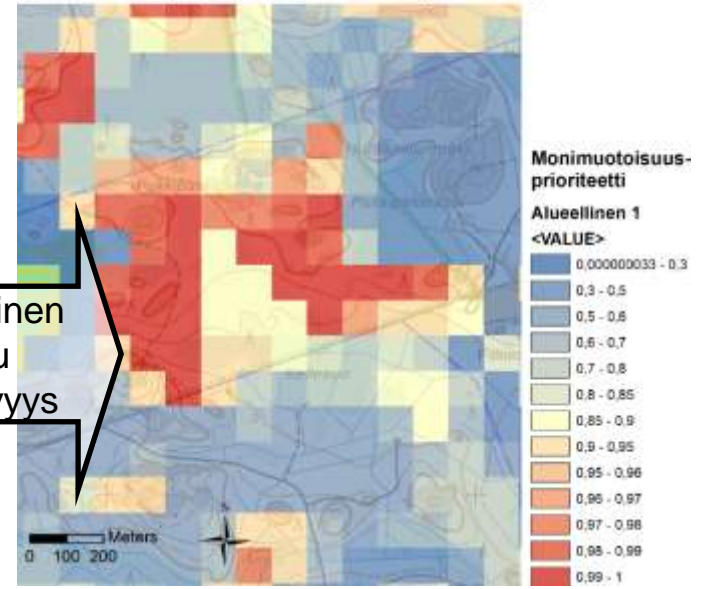
1. Tietolähteet:
puustotieto
(Metsähallitus,
Metsäkeskus,
Luke MVMI)

2. Suojeluarvo-
potentiaalin
laskeminen
jokaiselle
maasto-
kuvioille

3. Suojeluarvo-
potentiaalien
käyttäminen
Zonation-
priorisointiin

Tasapainoinen
ratkaisu
Täydentävyys

Analyysiversio 1:
paikallinen lahoppupotentiaali Zonation-ohjelmistolla priorisoituna

6 analyysiversiota

1. Lahoppupotentiaali
2. **Edellinen vähennettynä heikentävillä toimenpiteillä**
3. Edellinen + metsikkötason kytkeytyvyys
4. Edellinen + Punaisen Listan metsälajihavainnot
5. Edellinen + kytkeytyvyys metsälain tärkeisiin elinympäristöihin
6. **Edellinen + kytkeytyvyys suojelualueille**

Verizona, eli toimivatko tulokset?

- Miten metsäanalyysit toimivat Uudellamaalla kuusivaltaisissa metsissä?
- Tulosten vertaaminen lajidataan
- Maastoinventoinnit: Juha Siitonen ja Reijo Penttilä, Luke
- Tilastollinen analyysi: Juha Siitonen
- Paikkatieto ja Zonation: Ninni Mikkonen ja Niko Leikola, SYKE

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

© Ninni Mikkonen

VERIZONA-aineisto

- Käytettiin Uudeltamaalta METSO-seurantahankkeessa aiemmin inventoituja eri tyyppisiä metsiköitä

Tyyppi	Kohteita	Kuvioita	Pinta-ala yhteensä, ha
METSO-kohteet	40	155	126
Satunnaiset varttuneet talousmetsät	27	35	56
Suojelualueiden vanhat metsät	6	6	6
VERIZONA-kohteet	15	17	17
Yhteensä	88	213	205

VERIZONA-aineisto

- Kaikilta kuvioilta mitattu koko kuvion alalta järeä (min 15 cm läpimittainen, min 1,3 m pitkä) lahoppuusto, elävä puusto ympyrä- tai relaskooppikoealoilta
- Inventoitu kääpä- ja lahoppuukovakuoriaislajisto koko kuviolta, mahdollisimman kattava lajiluettelo

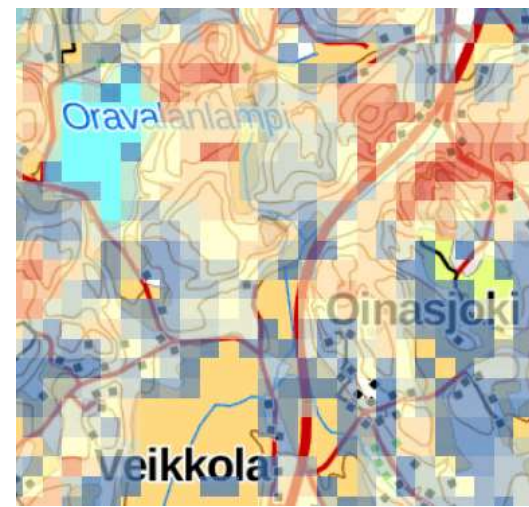
Hyvät kohteet joskus liian pieniä
resoluutioon nähden ja maisema
pirstoutunutta

Tilastolliset analyysit

- Kääpäaineistosta laskettiin kullekin kohteelle
  - 1) kääpien kokonaislajimäärä,
  - 2) punaisen listan kääpien lajimäärä sekä
  - 3) punaisen listan kääpien havaintomäärä
- Prioriteettipisteiden kykyä selittää kohteen kääpälaajistoa tarkasteltiin yleistetyillä lineaarisilla malleilla, joissa selittävinä muuttujina olivat kohteen logaritmuunnettu pinta-ala sekä prioriteettipisteet, esim.

Kokonaislajimäärä $\sim glm(\log[\text{pinta-ala}] + \text{VMA2-prioriteettipisteet kuviotasolla})$

- ELI: "Jos kohteesta tiedetään vain pinta-ala, niin selittävätkö pelkät prioriteettipisteet merkittävästi lajimäärää?"

- Lisäksi: ”Selittävätkö kohteen ympäriltä laajemmalla alueella lasketut prioriteettipisteet merkittävästi laajumääriä sen jälkeen, kun kuvion sekä koko että laatu on jo otettu huomioon?”

- Nämä mallit olivat siis muodoltaan seuraavanlaisia:

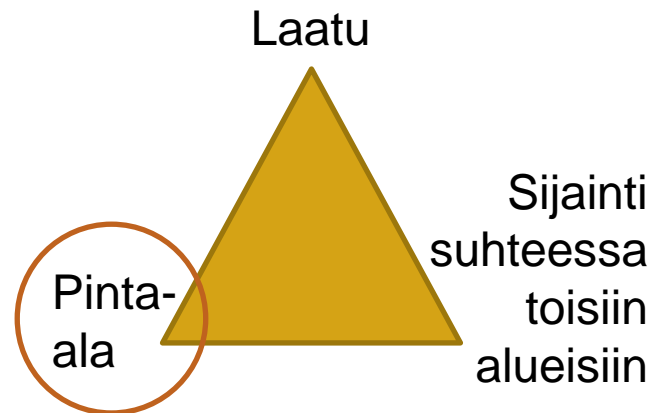
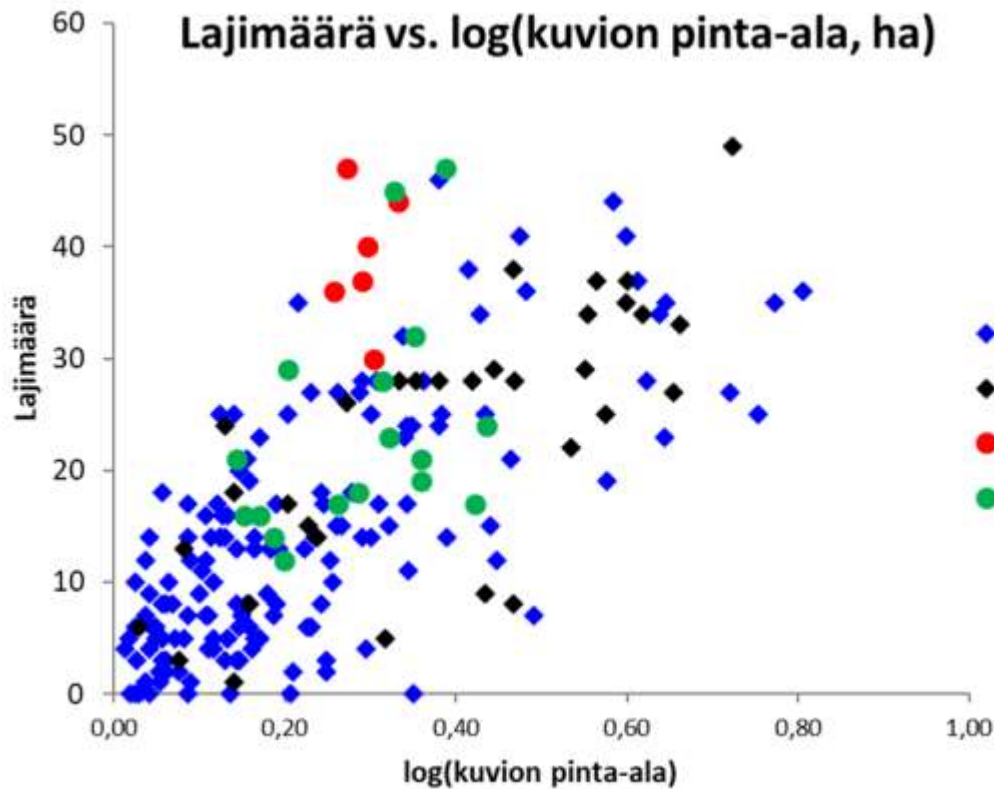
Lajimäärä ~ kohteen koko + kohteen laatu + kytkeytyvyys

- esimerkiksi

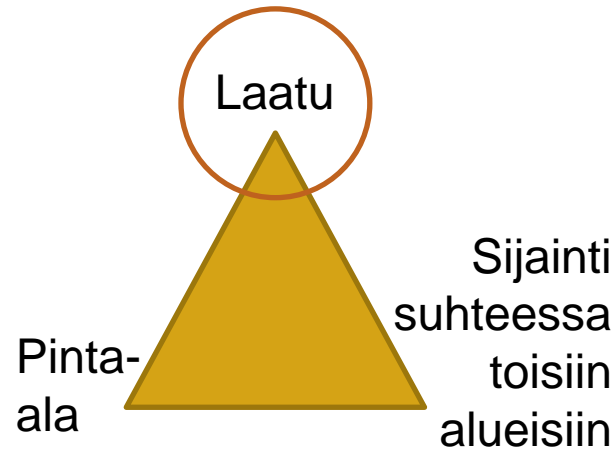
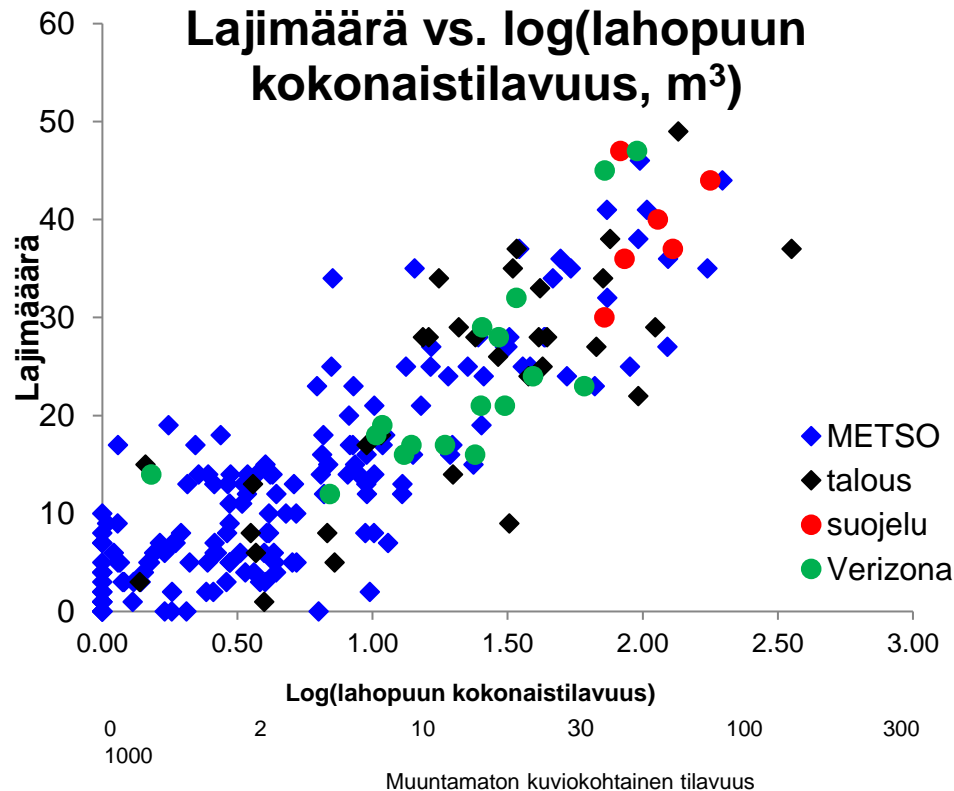
Kokonaislajimäärä ~ $glm(\log[\text{pinta-ala}] + \log[\text{lahopuun tilavuus}] + \text{VMA2-pisteet } 1 \text{ km}^2 \text{ tasolla})$

Kääpien lajimäärän riippuvuus kuvion pinta-alasta

Kääpien lajimäärän riippuvuus lahopuun kokonaistilavuudesta kuviolla

Tulokset, prioriteettipisteet kuviotasolla

- Sen jälkeen kun kohteen koko oli otettu mallissa huomioon
  - sekä lahopuun hehtaarikohtainen tilavuus että elävän puuston tilavuus selittivät erittäin merkitsevästi uhanalaisten kääpien lajimäärää ja havaintomäärää
  - myös **pelkät prioriteettipisteet selittivät merkitsevästi** ($p < 0,05$) **uhanalaisten kääpien lajimäärää ja havaintomäärää** (sekä VMA2- että VMA6-pisteet suunnilleen yhtä hyvin)

- Esim. Kun kohteen pinta-ala pidetään keskiarvossaan (noin 2 hehtaaria) ja vaihdellaan kuviotason vma6-pisteiden arvoa minimiarvosta maksimiarvoon
  - uhanalaisten kääpien ennustettu **lajimäärä** kasvaa 0,7 lajista 5,3 lajiin
  - uhanalaisten kääpien ennustettu **havaintomäärä** kasvaa noin 0,3:sta noin 9,3:een

Tulokset, prioriteettipisteet maisematasolla

- Sen jälkeen kun sekä kohteen koko että laatu (lahopuun hehtaarikohtainen tilavuus) oli otettu mallissa huomioon, prioriteettipisteet selittivät **uhanalaisten havaintomäärää merkitsevästi** sekä kuviotasolla että 1 km² tai 10 km² mittakaavassa:

Mittakaava	VMA2-pisteet	VMA6-pisteet
kuviotasoa	$p < 0,01$ **	$P < 0,001$ ***
10 hehtaaria	ns	ns
1 km ²	ns	$P < 0,01$ **
10 km ²	$p < 0,001$ ***	ns

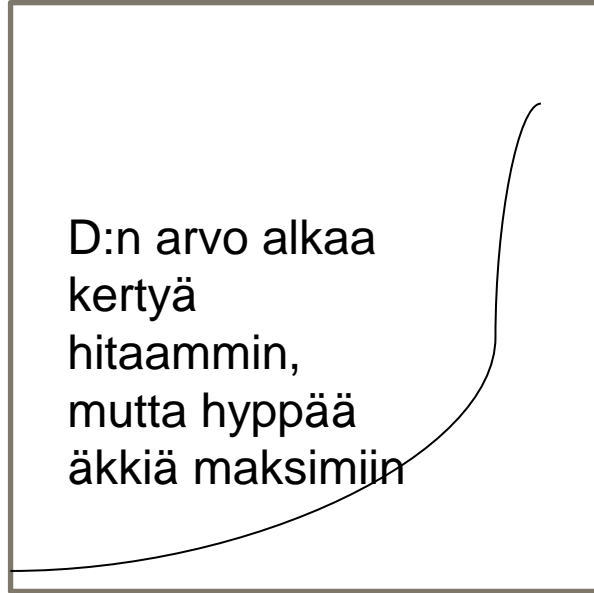
Miten menetelmää voisi kehittää?

- Suojeluarvo voidaan laskea monella tavalla.
- Tavoitteena aiemmin tunnistamattomien luontoarvokohteiden löytymisen helpottuminen ja nopeutuminen.
- Todellisuus pitää aina tarkistaa metsässä.

Syöttöaineistojen laskentamalli

Puun suojeleuarvo suhteessa keskiläpimittaan

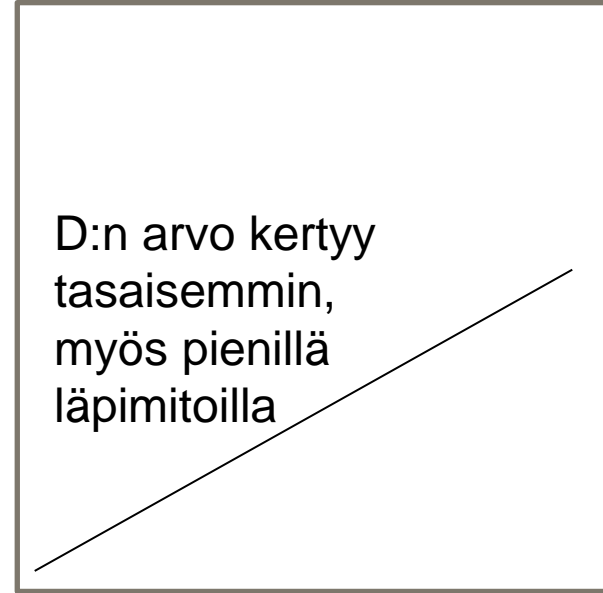
”Lahopuupotentiaali”
 $D \cdot \text{kerroin} \cdot \text{VOL}$

D = keskiläpimitta

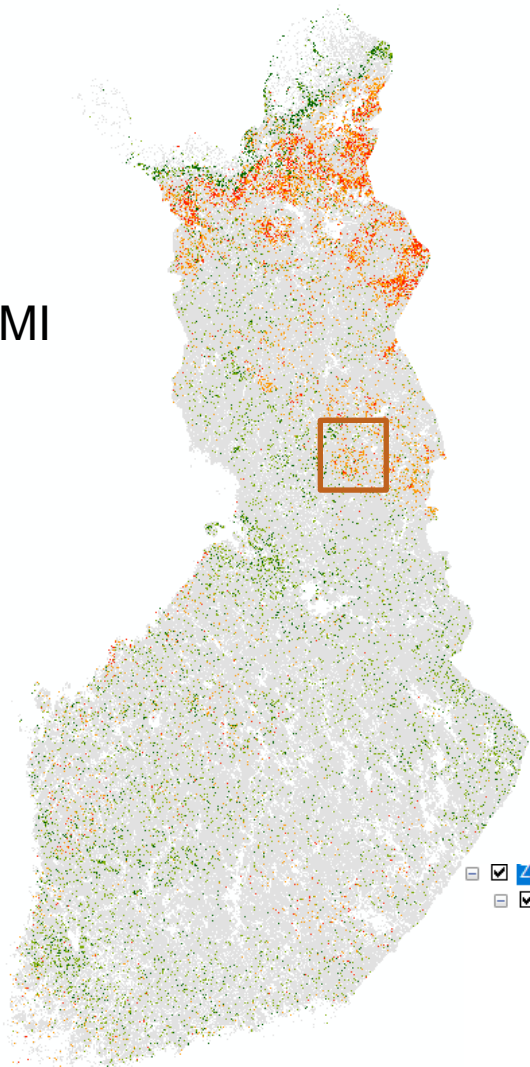
Puun suojeleuarvo suhteessa keskiläpimittaan

”D/Dmax”
 $D/D_{\text{max}} \cdot \text{VOL}$

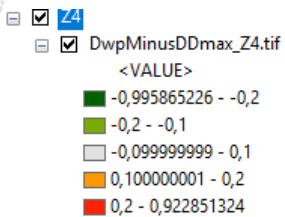

D = keskiläpimitta

Käytetty
tapa vs.
Ddmax,
vain mVMI
data

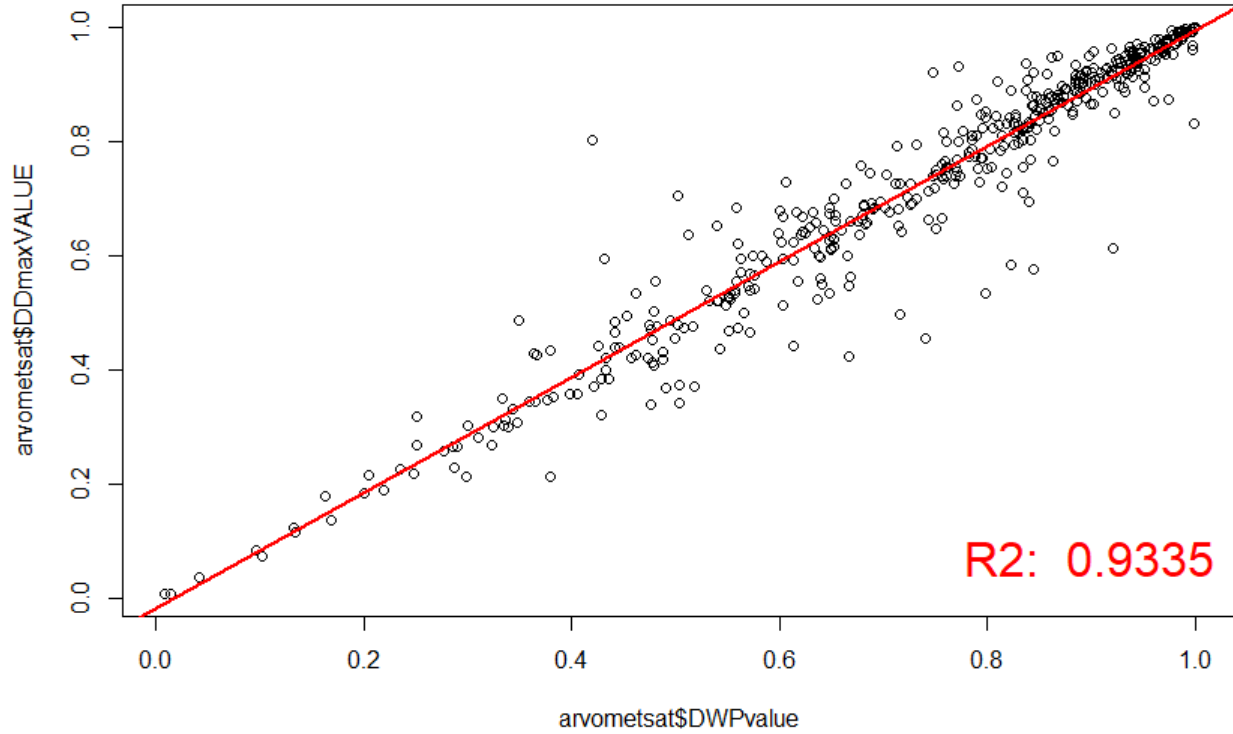

Huippuosuus	Pällekkäisyys	km ²
5 %	81 %	11426
10 %	84 %	23765
15 %	86 %	36560
20 %	88 %	49746
25 %	90 %	63201

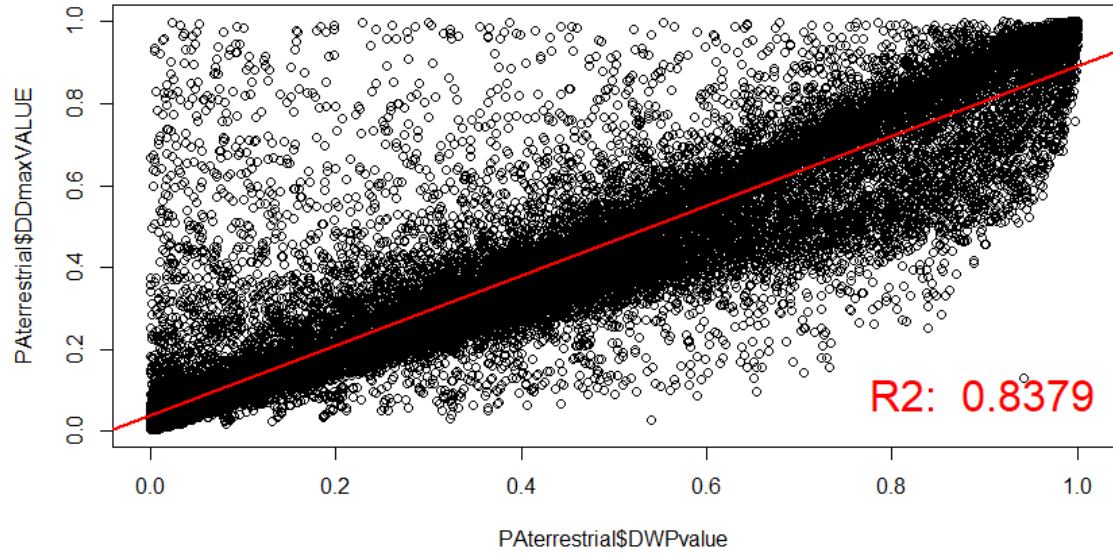

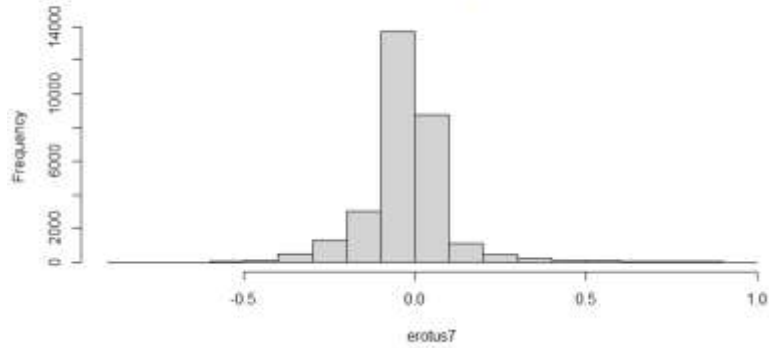
Arvometsät

PAnetwork_terrestrial

Histogram of erotus7

HELSINGIN YLIOPISTO

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

Uusi työryhmä aloitti 8.11.2021

Ninni	Mikkonen	SYKE	toteutus, työryhmän pj
Minna	Pekkonen	SYKE	työryhmän sihteeri
Niko	Leikola	SYKE	toteutus, työryhmän jäsen
Santtu	Kareksela	MH LP	työryhmän jäsen
Heini	Kujala	HY LUOMUS	työryhmän jäsen
Panu	Halme	JYU	työryhmän jäsen
Tuomas	Aakala	UEF	työryhmän jäsen
Annika	Kangas	Luke	työryhmän jäsen
Lauri	Mehtätalo	Luke	työryhmän jäsen
Jari	Vauhkonen	HY	työryhmän jäsen

Osaamisalueet: metsien suojelubiologia, metsäekologia, suoekologia, luonnonmetsien rakenne ja ekologia, paikkatieto metsien luontoarvoista, metsävaratieto, tilastotiede, Zonation

Tavoitteena uudet avoimet ja
käyttökelpoiset kartta-aineistot
luonnon monimuotoisuuden tilan
parantamiseksi

Kiitos!

ninni.mikkonen@syke.fi
www.syke.fi/zonation

